

EDINOST

Izjava vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: Ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadst. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. — Lastnik konsorsij lista „Edinosti“. — Tisk tiskarice „Edinosti“. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57. — Naročnina zračna: Za leto K 40.—, pol leta K 20.—, tri mesece K 10.—, za nedeljsko izdajo za celo leto K 8.—, pol leta K 4.— Posamezna številka izven Trsta in okolice: 12 vinarjev.

Posamezne številke zastarele 20 vln. Oglasi izdajatelj za št. 100 vln po 16 vln. osmrtne, zahteva, poslanice, vabilja, listi, dostojni, zaobvezni mm po 30 vln. oglasi v tekstu lista do pet vrst K 2.—, vsaka nadaljnja vrsta K 2.—. Mali oglasi po 6 vln. beseda, najmanj po 3 vln. Oglase sprejema inseratni oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamnica se pošiljajo upravi lista. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Uprava in inseratni oddelček se nahajata v ulici sv. Franciška št. 20. Postojna in Trsta: št. 11.552. — Posamezna številka izven Trsta in okolice: 12 vinarjev.

ZVEZNA ARMADNA POROČILA.

AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 19. (Kor.) Uradno se javlja: Italijansko bojišče. — V Sedmih občinah trajno živahnih topovskih boj. Med Brento in Piavo je sovražnik po težkih neuspehih prejšnjega dne ustavil svoje napade. Med hrabriimi četami, ki so v zadnjih bojih, sijajno pripravljene od lastne artiljerije, zmagovito odbijale vedno iznova navalujočega sovražnika, je posebno omeniti ogrska polkova št. 39 in 105. Pri San Donu je bil ponočen prehodni poizkus sovražnika izjalovljen.

Nacelnik generalnega štaba.

NEMSKO.

BEROLIN, 19. (Kor.) Veliki glavni stan javlja: Zaprado bojišče. — Armada kraljeviča Ruprehta in generala Boehna: Severovzhodno Bixschoota smo očistili štiri dele kosov jarkov, ki smo jih izgubili v bojih 9. septembra in ujeti 136 Belgicelov. Živahno potvrdovale delovanje med Ypernom in La Bassée. Severno Armencea in južno prekopka La Bassée so bili delni napadi sovražnika zavrnjeni. V odseku Moeuvres in Havrincourta močni topovski boji. Pri krajevnih bojih smo ujeli nekaj mož. Angleži so zopet pričeli svoje napade na naše postojanke pred Sierriedsko fronto v odseku od gozda Havrincourta do Somme. Severno Gouzeaucourta in proti kraju samemu izvršeni napadi so se izjalovili pred našimi črtami. Nemski lovski polki so žilavo branili Gouzeaucourt. Tudi med Gouzeaucourtom in Hagricourtom smo odbili Angleže, ki so napadli ponovno z močnimi silami in oklopniki. Ephey in Roussou sta ostala po premenljivem boju v sovrzanih rokah. Zvečer je sovražnik na vsej tej fronti obnovil svoje napade. Po hudem boju smo med Hagricourtom in Potrujem prodrla sovražnika ustavili zapadno črte Bellicourt-Bellengise. Med potokom Omignonom in Sommo so napadli Angleži skupno s Francozi. Poizkušali so z zastavitvijo močnih sil prebiti naše črte pri St. Quentinu in severno odtod. Do večera trajajoči boji so se končali s popolnim neuspehom sovražnika. V središnih bojih je bil pognan sovražnik v njegovo izhodno postojanko. Vzhodnoruski polki in alzaško-lotariški polk št. 60 so se posebno odlikovali. Južno Sommo so se izjalovili delni napadi Francozov. Na 35 km široki napadni fronti smo ugotovili z ujetniki 15 sovrzanih divizij.

Armada nemškega cesarjeviča: Med Ailetto in Aisno je topovski boj popoldne zopet znatno narasel. Srditi delni napadi kl so bili naperjeni posebno proti našim črtam na obeh straneh ceste Laffaux-Chavignon, so bili zavrnjeni. Gallwitzova armada: Na Cotes Lorraines je oživel bojno delovanje. Manjši boji v sprednjem ozemlju. Pri nekem sunku na Smauhänes smo ujeli par mož.

BEROLIN, 19. (Kor.) Večerno poročilo: Na večeršnjih bojnih frontih med gozdovom Havrincourtom in Sommo so se omejili Angleži na sredi delne napade, ki so bili povsed odbiti.

Prvi generalni kvartirmajster pl. Ludendorff.

SOVRŽNA URADNA POROČILA.

Francosko uradno poročilo.

17. sept. zvečer. — Zapadno St. Quentinu so naše čete tekom dneva napredovale v okolišju Holnona in Tavya. Ujeli smo okoli 50 mož. Med Ailetto in Aisno smo razširili lastne pridobitve. Krajevni napadi so nam omogočili, da smo napredovali na planoti severno in vzhodno Allemanda. Ujeli smo sto mož. Danes zjutraj smo se po živahnem boju polastili nekega od sovražnika trdovratno branjenega oporišča vzhodno Saucya. Stevilo mrtvecev, ki smo jih našli severno Laffauxa, priča o težkih izgubah, ki jih je imel sovražnik v zadnjih bojih v tem ozemlju. Na fronti ob Vesli so izvršili Nemci tri protinapade na naše postojanke. V ozemlju Glenesa so bili vsakokrat odbiti s težkimi izgubami. Na ostali fronti nič novega.

Orientsko poročilo z dne 16. sept.: Dne 15. t. m. na macedonski fronti zapričete operacije so se dne 16. t. m. nadaljevale s polnim uspehom. Najprej je bila dne 15. t. m. na fronti Sokol-Dobropolje-Vetre-

Pustolovčevi zapiski.

Roman. Iz francoskega prevedel A. R.

— Ali mate kaj srca, gospod van Gripp? — je pričel Raphael.

— Mislim, da ne.

— Potem vas ne more nič geniti?

— Samo denar. Imam določena navodila, po katerih se moram dobesedno ravnati.

— Saj se tudi dotična oseba ne brani, plačati denarja....

— Verjame.

— Samo nemojte, da v tem kratkem času spraviti skupaj tako veliko svoto.

— To ni moja stvar....

— Obrni sem se na svojo pokravitelja, gospoda de Mauberta, in obljubil mi je, da mi v osemih dneh preskrbi tega pol milijona.... Osem dni je kratki rok; davalite mi ga torej.

nik napravljena vrzel razširjena proti zapadu in vzhodu in obsega sedaj fronto nad 25 km in globočino 7 km. Zapadno Sokola so zavzele srbske divizije utrjmi pas med Oradešnico in Sokolom in prekoračile reko Gradešnico, pri čemer so od zavezniških letal s strojnimi obstreljavami sovražne oddelke pognali v neredu čez most pri Razim beju. Vzhodno Vretrenika so se polastile zračne sile Helma in Golega Biloja. Or tudi obrambnih naprav pri Zorskem. Dalje je ob izrabi začetnega uspeha neka jugoslovanska divizija dne 16. t. m. s sijajnim sunkom zavzela greben Kovška, drugo sovržno postojanko in neko, okoliš obvladujočo točko. V prvih dveh dneh operacij smo ujeli nad 4.000 mož in uplenili nad 30 topov, mnogo minovk, strojnic in znaten plen. Ofenzivne operacije se nadaljujejo. Srbske čete se biljejo z velikansko hrabrostjo in so tekmovaly v vztrajnosti, hrabrosti in požrtvovalnosti s francoskimi oddelki. Zavzele so po hudem boju kljub zelo energičnemu odporu postojanke, v katerih je nakopičil sovražnik v treh letih vsa močta obrambna sredstva.

Angleško uradno poročilo.

17. sept. zvečer. — Danes so se vršili severozapadno St. Quentinu neznatni boji. Naše čete so v bližini Hosona pridobile nekoliko na prostora. Na severnem delu fronte so se vršili istotako le krajevni spopadi. Naše čete so zavzele nemške postojanke zapadno La Bassée in ujele par mož. Nahajamo se v novih postojankah severozapadno Neuwe Chappella in v bližini Ploegsteerta.

18. sept. pop. — Uspeh naše večerajnje akcije na južnem delu bojne fronte je bil zasedenje vasi Holnon. Danes popoldne so napadli naše čete severozapadno St. Quentinu. Večraj zvečer je napadel sovražnik z močno artiljerije Mounus(?) in je potisnil naše čete do zapadnega dela vasi.

Ameriško uradno poročilo.

17. sept. — V odseku St. Mihiela se je nadaljevalo topovsko in letalsko delovanje. Pri patrolnih spopadih smo ujeli nekaj mož. Sovražna sunek v Vogezih je bil odbit.

Mirovna akcija Avstro-Ogrske.

NAS TREZEN ODGOVOR LORDU BALFOURJU.

DUNAJ, 19. (Kor.) Uradno se poroča: Po poročilih, ki so dospela dosedaj iz inozemstva, ni več dvomiti, da bo avstro-ogrška iniciativa glede zaupnih porazgovorov o mirovnem vprašanju odklonjena. Kak oficijalen odgovor na noto grofa Buriana sicer dosedaj še ni prišel in se zato še ne more govoriti o vzrokih, ki so privedli entente vlade do tega stališča. Le lord Balfour je dosedaj obsirno razpravljal o naši noti. Toda ravno njegovo dokazovanje je dokaz, kako dobro je pogodil predlog zunanega ministra položaj. Ako lord Balfour — in isto velja tudi za tostavne debate v francoskem in ameriškem senatu — razpravlja mirovno vprašanje pod pritiskom velikih besed in nauhujskanih strasti, potem seveda ne more uspešno napredovati. Zlasti na izvajanja gospoda Balfourja je treba odgovoriti, da vsebuje celo vrsto prenegljenih zaključkov glede stališča osrednjih vlasti napram posebnim mirovnim vprašanjem, ki bi si jih prihranil, ako bi tostavno v smislu Burianovega predloga pričel posvetovanja. Šele potem, ako bi na podlagi teh razprav zadobil vtise, ki jih predpostavljaj sedaj brez razprave, bi imel pravico, da govori o namerah četverozeve tako, kakor je storil to sedaj. Najbrže pa bi imel priliko, da bi se pri tej priložnosti prepričal o nasprotjem. Le tedaj, ako se bo mirovno vprašanje razpravljalo pod takimi razmerami, ki bi bile proste vseh vplivov strasti, bi zamoglo napredovati tako, kakor je v interesu človeštva. Predlog avstro-ogrške vlade se vzdržuje.

Izročitev note francoski vladi.

PARIZ, 18. (Kor.) Švicarski poslanik, dr. Dunant, je v sredo obvestil francosko vlado o noti avstro-ogrške vlade.

Branting o naši mirovni akciji.

STOCKHOLM, 18. (Kor.) Branting je izjavil na nekem zborovanju, da bi bilo obžalovati, ako bi ententa kratkotalo od-

— Ni mogoče. Posestnik teh pisem potrebuje denar še danes.

— Pomislite vendar, da denar sploh ne dobite, če zavrzete moj predlog.

— Prosim, opustite, gospod vikomt, prepričani smo, da more vojvoda de La-tour to svoto plačati prej ko v eni uri.

— Torej se obnete nanj?

— Še nočaj.

— In zavračate mojo prošnjo?

— Žal mi je, a moram.

— Nočete počakati....?

— Samo do desetih, niti minute manj in niti ene več.

— Vikomt je smrtno pobedel. Zdelo se je da mu oči hočejo skučiti iz glave in desni- ca je posegla pod frak.

— In vendar mi još dal pisma, topov! S temi besedami je planil proti zamreženim vratom, za katerimi je sedel van Gripp, ki pa je najbrž pričakoval kaj takega in takoj posegel po dveh obrambnih sredstvih. Zapisal je na srebrno piščalko obenem pa pritisnil na pero, katero je

klonila Burianovo noto. Razumljivo pa je tudi, da je ententi težko verjeti, da so mi-lejši glasovi zamišljeni resno. Ententa pa se zamore o tem prepričati. Obžalovati je le, da govori nota izključno o udeležbi diplomatov na konferenci.

Ententni glasovi o noti.

ZENEVA, 17. (Kor.) »Progres de Lyon« poroča iz Washingtona: Mnenje uradnih krogov o predlogu Avstro-Ogrske glede mirovne konference je sledeče: Avstro-Ogrska je omahnila. Mesto izgubljanja časa za razpravljanje o miru, kar bi rodilo več slabega kakor dobrega, je prišel čas, da se prizadene Avstro-Ogrski hušji udarec.

RIM, 19. (Kor.) Agencija Stefani objavlja sledečo noto: Dosedaj je italijanski vladi znano besedilo avstro-ogrške note, ki so je objavile brojzave agencije. Ako je besedilo avstrijskega korespondenčnega urada pravo, mora opozarjati italijanska vlada na to, da stremi avstro-ogrski predlog za tem, da se ustvari napačna slika mirovnih pogajanj brez prave vsebine in brez vsake verjetnosti v praktični izidi. Zadanje izjave nemških in avstro-ogrskih državnikov, ki izključujejo vsako koncesijo glede ozemlja in hočejo končno določiti nepravilne pogodbe Bresta Litovskega in Bukarešta, onemogočujejo vsako resno otvoritev mirovni pogajanj Ententa in Združene države so dovolj jasno izrazili svoje željo po pravičnem miru in istočasno tudi najvažnejše temelje, na katerih se zgradi ta mir. O teh točkah avstro-ogrška nota molči. Isto je, posebno kar se tiče italijanskih stremiljenj. Ta so avstro-ogrski vladi dobro znana in priznana od avstrijske vlade. Dokler avstro-ogrška vlada ne prizna teh posebnih ciljev, kakor tudi splošnih in posebnih ciljev, za katere se bojujejo zavezniški solidarni, Italija ne bo ustavila boja, ki naj dovede človeštvo do boljšega in trajnega mira.

AMSTERDAM, 19. (Kor.) »Times« poročajo iz Washingtona: Vse kaže, da je predsednik Wilson v svojem odgovoru na avstro-ogrško noto odgovoril inženom naroda. Odgovor je bil skoro povsod pozdravljen, ne samo radi njegovega naglasa, ampak tudi načina, kakor je bil podan.

Herve o avstro-ogrski noti.

DUNAJ, 19. (Izv.) »Neues Wiener Abendblatt« poroča iz Ženeve: Hervé je izjavil v »Victoire«: Italija hoče brez-pogojno Trident in Trst, mi hočemo brez-pogojno Alzacijo-Loreno. Kompromis je tu nemogoč, kakor je tudi mogoč med mrtici in žrtvami.

IZ RUSIJE.

Protiv ozgodnostvom boljševikov.

KIJEV, 18. (Kor.) Tu se je vršilo zborovanje dume in državnega sveta bivšega ruskega carsstva, da se posvetuje o načinu, kako naj bi se nastopilo proti terorizmu. Zborovanje je sklenilo, da pošlje vsem deželam Evrope protestno izjavo. Osrednji odbor ukrajinskih združenih korporacij je izročil nemškemu poslaniku baronu Mummu protestno izjavo proti grozodejstvom sovjetske vlade.

Stanje Ljenuovo se je zboljšalo.

DUNAJ, 19. (Izv.) Listi poročajo, da se je Ljenuovo stanje znatno zboljšalo.

Čeho-Slovaki zavzeli Pernu.

PARIZ, 19. (Izv.) Kakor poroča Agence Havas, je češko-slovaška armada zavzela Pernu.

Sklicanje odseka za vojne dobave avstrijske delegacije.

DUNAJ, 19. (Izv.) Odsek za vojne dobave avstro-ogrške delegacije je sklican za čas od 1. do 8. oktobra.

Dr. Unkelhäuser hrvatski ban.

DUNAJ, 19. (Izv.) Listi poročajo: Imenovanje hrvatskega ministra dr. Unkelhäuserja za hrvatskega bana in enega hrvatskih parlamentarcev za njegovega naslednika se je že izvršilo.

Nemški nacionalci proti priključitvi Ercegovine Ogrski.

DUNAJ, 19. (Izv.) Kakor smo doznali, nameravajo tudi nemško-nacionalni poslanci zavzeti stališče proti vsakemu poskusu, predrugačiti razmerje Bosne in Hercegovine napram monarhiji, posebno pa priključitvi ti dve deželi Ogrski. Nem-

mogel doseči, ter zaklical: »Primi, Stoks, prvi!« Ovravnica je zdrknila psu z vratu, in žival je planila na Raphaela. Prišel se je grozoviti boj. Pes je pograbil vikomta za ramo in mu odtrgal kos mesa ter ga potem hlastal po vratu in rokah, s katerimi se je branil. S težavo se je posrečilo Raphaelu, da je pošteno prijel bodalo, da se obrani psa, ter mu je končno zasadal v srce.

Sedaj šele se je mogel Raphael obrniti proti oderu; toda van Grippa ni bilo več. V tem, ko se je Raphael boril s psom, je pobegnil. V bližini pa je ostal velikanski sluga s težko gorjačo v roki.

— Ali naj ga ubijem? — je vprašal velikan.

— Zakaj? — je odgovoril van Grippov glas. — To bi nama storilo le nevšečnosti. Saj ni nevaren. Pustiva ga.

Velikan je pograbil Raphaela, ga zasadel ven in zaklenil vrata.

ški poslanci bodo v državnem zboru stali v nujne interpelacije in zahtevali, da se stališče teh dežela napram Ogrski absolutno ne sme spreminiti tekot vojne.

Ogrska za personalno unijo z Avstrijo.

BUDIMPEŠTA, 19. (Izv.) Neodvisna stranka namerava v predstojećem zasedanju ogrsko-hercegovaškega državnega zbora začeti akcijo za personalno unijo.

Spitzmüller v Budimpešti.

DUNAJ, 19. (Kor.) Skupni finančni minister baron Spitzmüller je odgovoril v Pešto.

Kriza v ogrski vladi.

DUNAJ, 19. (Izv.) Ogrski trgovinski minister Szterenyi, katerega je danes sprejel cesar v avdijenci, je izjavil dunajskemu dopisniku »Az Ujsaga«, da se v resnici nahaja ogrski kabinet v krizi in da nameravata odstopiti ministra princ Wandschgrätz in baron Szurmay.

Romunska kraljica o svojem postopanju z ljudstvom.

BUDIMPEŠTA, 19. (Izv.) Romunska kraljica je izjavila dopisniku »Az Esta«, ki ji je sporočil proti njej naperjene obdolžitve, da je le storila svojo dolžnost, če je vyzpodbujala vojake, ki so bili potrti po hudi udarci usode. Vest se ji nikakor ne oglašja, kajti prepričana je, da je bila dobra kraljica svojemu narodu. Da je obiskala lačne in jim delila kruha, se ji ne more šteti v zlo. Vse je absurdno, kar se ji je predbacivalo in odklanja te obdolžitve. Ljubezni do svojega naroda ji ne more nihče vzeti. Ko je kraljica izvedela o ruski dinastiji, je vskliknila: »Uboji car! Takega konca gotovo ni zaslužil!«

Dr. Solj v Bolgariji.

BEROLIN, 19. (Izv.) Iz Sofije javljajo, da se je odpravil nemški državni tajnik dr. Solj iz Sofije v Tirnovo, od koder se vrne v Budimpešto.

Roparji napadli vlak.

ZAGREB, 19. (Izv.) Pred tukajšnjim južnim kolodvorom je danes napadlo 16 roparjev tovorni vlak v trenutku, ko se je ustavil na progi malo pred postajo, in so v kratkem času vrgli iz nekega voza skoraj vse vreče s žitom na tir in so jih hoteli odnesti. Mostna straža je začela streljati in je usmrtila dva roparja. Ostali so pobežili.

Reševanje Jugoslovanskega vprašanja.

Kakor se kaže, so se v zadnjem času merodajni činitelji v naši monarhiji v resnici prav resno lotili reševanja jugoslovanskega vprašanja, in sicer prav tako v naši, kakor v onstranski državni polovici. Vršile so se razne konference in avdijence, ogrski ministri predsednik dr. Wersler je bil v daljši avdijenci pri cesarju in se je posvetoval z avstrijskim ministrom predsednikom baronom Hussarekom, ministrom zunanjih stvari, grofom Burianom, skupnim finančnim ministrom dr. Spitzmüllerjem. Na Ogrskem še vedno vsemočujni grof Tisza je po avdijenci pri cesarju prepotoval vso Hrvatsko ter razpravljal po cele ure z raznimi hrvatskimi politikmi. Načelnik bosenske vlade general Sarkotić je potoval s entertjo ter poročal tu in tam. In vsa ta potovanja in posvetovanja so bila vsaj po vseh, sicer zelo pičlih in še skrbljen pristiznih vesteh, ki so prodrli v javnost, posvečena jugoslovanskemu vprašanju.

Napriglavalo se je marsikaj. Banska kriza na Hrvatskem, o kateri pa ban sam ni hotel vedeti ničesar, sicer prikrita, a vendar popolnoma očitna prizadevanja frankovcev za strmoglavljenje bana in uvedbo komisarjata na Hrvatskem, o čemer je naš list ponovno poročal, pisava madžarskih listov, v katerih so se objavljali razni načrti za »madžarsko« oziroma tuđi »hrvatsko« rešitev jugoslovanskega vprašanja, razprave o priključitvi Bosne in Hercegovine ter Dalmacije Madžarski itd.: vse to je kazalo, da se v merodajnih krogih pripravljaja nekaj, kar naj bi menda pomenjalo rešitev najbolj perečega vprašanja v monarhiji, jugoslovanskega vprašanja.

Če posebno značilno je v tej stvari pisal tede dni budimpeštanski »A Nap«, kateremu se je tudi šele pred kratkim zopet podelil prej odtegnjeni poštni debit za tostransko državno polovico. Ta list je namreč pisal: »Iz izbornu poučenih političnih krogov doznavamo, da se jugoslovanska krigo v vedno bolj približuje rešitvi. Izrečna vladarjeva želja je, da se to vprašanje reši še za časa vojne v popolno zadovoljstvo vseh udeležencev, tako da to vprašanje ne bo predmet razpravam pri »mirnih« pogajanjih. To pa zahteva, da se kar najhitreje rešijo stara sporna vprašanja Bosne, Hercegovine in Dalmacije. Kralj je zaslišal v teh vprašanjih mnenje šfvalnih činiteljev in si prizadeva sam, da se to vprašanje reši hitro, da se odpravijo nasprotja ter doseže rešitev v zadovoljnost in pomirjenje udeleženi narodov.« List meni, da je najtežje vprašanje Dalmacije, ki se mora odcepiti od Avstrije in priključiti deželam ogrske krone. Isto velja tudi za Bosno in Hercegovino, za kateri je sicer Avstrija žrtvovala več kot Ogrska, dočim pa ima Ogrska zgodovinske pravice do teh dežela. Avstrijska vlada da je v teh stvarih pripravljena pogajati se z ogrsko vlado. Dr. Wekerle da

hoče po cesarjevi želji to vprašanje rešiti v popolno zadovoljstvo hrvatskega javnega mnenja. Ogrski vladi da bi bila najsimpatičnejša taka rešitev, da bi Bosna in Hercegovina dobili lastnega bana, neodvisnega od Budimpešte. Tako madžarski list.

Nadaljni razvoj vprašanja pa je podala tede dni dunajska »Zeit« v svojem dopisu iz Budimpešte, poudarjajoč, da je predvsem potrebno, da se temeljito izpremenje sedanje politične razmere na Hrvatskem, za kar pa morajo podati smer budimpešt. merodajni činitelji in sicer tako, da »vsim državi sovrzanim življenjem na jugu monarhije pokažejo z ostrimi odredbami, da nihče več ne bo trpel njihovega pogubnega delovanja in da ne bodo več močti uradniki, ki vodijo jugoslovansko propagando z velikosrbsko tendenco« in da se izvrše neobhodno potrebne stvarne in osebne izpremembe na gospodarskem in političnem polju. »S Hrvati, okuženimi s strupom jugoslovanskim, se mora enako postopati kakor s srbskimi sovrzniki države.« Uvesti se mora pač na Hrvatskem takomenovan »hrvatski kurz«, ki je istoveten s frankovstvom, in sporazum z Ogrsko se mora izvršiti na podlagi nagodbe — one zloglasne, ponarejene nagodbe — iz leta 1868., na katero pač pristanejo, da se dokopljejo do vlade, tudi frankovci, vkljub svojemu protinagodbenjstvu.

Taka naj bi bila torej rešitev jugoslovanskega vprašanja, katera naj bi zadovoljila vse prizadete narode, pri čemer pa je njena najznačilnejša poteza, da se v vseh teh načrtih niti z besedico ne omenjajo ni Slovenci, kakor da bi nas sploh ne bilo, temveč se govori le o »deželah sv. krone ogrske«, o Hrvatih in Srbih. Njen namen je pač še večje raztrganje, ne pa zedinjenje Jugoslovancev; ravno nasprotno omenju, po čemer stremimo mi. Pa bodi tudi to!

Poti do uresničanja naših stremiljenj si nikdar nismo mislili gladke ter brez ovir in težav; toda tista trdna, neupogljiva volja, ki navdaja naš narod v tem gibanju za zedinjenje ter svobodo in neodvisnost, nas povede preko vseh ovir in težav do našega cilja. In čim večji bo pritisk, tem odločnejši bo naš odpor, čim bolj nas bodo razdeljevali, tem popolnejše se bodo strinjale naše vrste, a konec mora biti naša zmaga!

„Odpri srcé, odpri rokét!“

Jutri in pojutra naj se strnjo vse slovenske družine v eno samo veliko narodno družino, ki se za eda, da je njena najvišja in najsvežja dolžnost pomagati najbolj nedolžnim žrtvam sedanje vojne, otrokom. Vsi slovenski starši, če pojmujejo svojo vzvišeno nalogo prav, morajo ta dva dneva izpolniti zakon solidarnosti, ki zahteva vzajemno in nesebično pomoč. Izvršimo ta dva dneva, kar zahteva sedanja demokratična doba od vsakogar, da pozna namreč preko vseh razlik stanov in razredov le koristi celokupnega naroda. Te koristi pa zahtevajo, da obvarujemo slovensko mladino oslabelosti in prežgodnje smrti.

• Pomagajmo si sami, ker od drugod ne bo pomoči. Pokažimo, kaj zamore krepka solidarnost zatanjega naroda. Rešimo našo mladino pred poginom.

„Narodni bagdan“ naj bo živ in zgoren dokaz naše solidarnosti, naše krepke volje, da hočemo živeti.

Odbor SHS žena za stročad.

Namestnik o dolžnostnem razmerju mestnih uslužbencev.

Namestnik baron Fries-Skene je izdal vladnemu komisarju mesta naslednji odlok:

Z ozirom na posebno težavni položaj, v katerem se nahaja velik del nameščencev v mesta Trsta, sem pooblastil Vaše Preblagorodje, soglasno s pristojnimi osrednjimi uradi, da uvedete celo vrsto zboljšanj za te kategorije nameščencev z učiteljstvom mestnih ljudskih in meščanskih šol vred.

Vaše Preblagorodje naj v svrhu teh zboljšanj nemudoma uvede vse potrebno in mi poroča o to stvarnih ukrepih.

Kolikor tudi upoštevam težave, s katerimi se morajo boriti mestni uslužbenci enako ostalim, na stalne prejemke navezanim javnim nameščencem zaradi vladajoče druginje, ter pripoznavam tudi vnuemo, s katero je osobje mestnih uradov in obratov ter učiteljstvo doslej v zelo težavnih razmerah izpolnjevalo svojo nalogo in moram nasprotno prav obžalovati, da so se ti nameščenci v zadnjih dneh, zaslediti samoposebi gotovo upravičeno korist, vedli tako, da je to njihovo vedenje bilo v najhujšem nasprotju z njihovimi uradnimi dolžnostmi in je moglo oškodovati važne javne koristi in blaginjo širokih prebivalških slojev mesta Trsta.

Zlasti moram rajgloble obžalovati, da je bila po vedyju nameščencev mestnih in zdravstvenih zavodov težko ogrožena celotna stredba težko bolnih oseb v bolnišnicah.

Izražati morem samo upanje, da to postopanje ne odgovarja mišljenju pretežnega dela mestnih nameščencev, ki so doslej izpolnjevali vedno svoje dolžnosti in prosim, apelirajoč obenem na ostali sloje slovoščij te kategorije, da naj Vaše Preblagorodje deluje na to, da se s stavko prebivalstvu povzročena škoda nadomesti s povišano ceno kar najpreje.

